

TIN PLOMP, oud-burgemeester van Zwartewaterland:

'De gemeentelijke herindeling, de eigenlijke crisis'

Tin Plomp was tot 1 januari 2005 burgemeester van de nieuwe gemeente Zwartewaterland. Zwartewaterland is een fusiegemeente van de drie voormalige gemeenten Hasselt, Genemuiden en Zwartsluis. De fusie van de drie gemeenten heeft een grote rol gespeeld in de afhandeling van hetgeen in de volksmond als de 'Genemuiden brommerellen' de geschiedenis is ingegaan. Een gesprek over oproer, de omgang binnen reformatorische gemeenschappen en de spanningen die een herindeling met zich mee kan brengen.

Achter de twinkelende ogen van Tin Plomp gaat een emotioneel verhaal schuil. Zijn relaas begint bij de herindeling van de Overijsselse gemeenten Hasselt, Genemuiden en Zwartsluis. 'Ik was de eerste burgemeester van de nieuwe gemeente Zwartewaterland. Nu zijn de jaren na een herindeling zelden eenvoudig, maar voor de nieuwe gemeente Zwartewaterland was het gesternte voor, tijdens en na de herindeling zeker niet gunstig. De herindeling in 2001 was geen liefdeshuwelijk maar een door anderen opgelegd, gedwongen huwelijk. Zeker één van de partners verzette zich tot het einde en heeft tot op heden de hoop op een scheiding nog steeds niet hebben opgegeven.' Plomp zinspeelt op de oude gemeente Genemuiden, die zich langdurig verzette tegen de samenvoeging met de kleinere en economisch zwakkere kernen Hasselt en Zwartsluis.

Herindeling

Plomp schetst een beeld van dubbelslachtigheid bij de bestuurders van de toenmalige gemeente Genemuiden. 'Voor de herindeling volgde de gemeente Genemuiden twee parcours. Het ene parcours bestond uit gesprekken met Hasselt en Zwartsluis over het institutionaliseren van de beoogde samenwerking. Maar tegelijkertijd werd richting de bevolking in actieve zin voedsel gegeven aan het beeld dat Genemuiden zelfstandig zou kunnen blijven. Er werd een stichting '*Genemuiden Zelfstandig*' opgericht, die actieve steun ontving van de gemeente. En zelfs bij de laatste behandeling in de Eerste Kamer, waar de samenvoeging werd beklonken, heeft de toenmalige burgemeester de stichting vergezeld. Dat is onbehoorlijk en niet voorstelbaar.' Volgens Plomp had het toenmalige bestuur eerder moeten benoemen dat de race gelopen was en zelfstandigheid een gepasseerd station was. 'Men schonk geen heldere wijn, wat tot grote frustratie leidde toen bleek dat de herindeling toch doorging. Terugkijkend heeft dit er mede toe geleid dat ik geen vliegende start heb gehad in de nieuwe gemeente Zwartewaterland. De herindeling werd op mij geprojecteerd. Ik werd feitelijk de personificatie van de mislukte zelfstandigheid van de gemeente Genemuiden en kreeg het voor mijn kiezen dat de nieuwe gemeente geen geld had, het gemeentehuis in Hasselt werd geplaatst. Bovendien trad na één jaar de wethouder uit Genemuiden af, waarna een nieuwe wethouder uit Hasselt (de tweede uit Hasselt) werd benoemd, en waardoor Genemuiden als grootste en machtigste en sterkste van de drie buiten het dagelijks bestuur van de gemeente bleef.'

De kern Genemuiden had voor Plomps aantreden de naam een vrijstaat te zijn (Genemuiden heette in de volksmond wel Genemuidenvrijstaat), waar men zelf bepaalde wat de regels zijn en waar de politie tot voor kort niet graag kwam. 'In Nederland bestaat het beeld dat streng-reformatorische culturen als in Staphorst en

Genemuiden gezagsgetrouw zijn. Mijn ervaring als oud-burgemeester van Staphorst en Genemuiden is juist het tegendeel. Er is geen gezagsgetrouwe cultuur, maar men spant zich juist samen om zich als kleine, reformatorische groep af te zetten tegen de boze steeds verder seculariserende buitenwereld waar het wereldlijke gezag steeds meer mee wordt geïdentificeerd. Lieden vanuit de eigen gemeenschap, zoals succesvolle ondernemers of predikanten, vormen veeleer het gezag dat in andere gemeenten door de burgemeester en wethouders wordt ingevuld.' Hierbij speelt volgens Plomp mee dat de reformatorische gemeenschap van Genemuiden het merendeel van de bevolking vormt. 'Wanneer er problemen spelen in de Graafse Wijk in Den Bosch kun je de groep met tegendraadse bewoners isoleren. Het is bij wijze van spreken maar 1% van de bevolking. Wanneer je als burgemeester in Genemuiden de reformatorische gemeenschap tegen je hebt, sta je feitelijk machteloos ten opzichte van de gehele bevolking. Want de reformatorische groep vormt weliswaar niet de gehele bevolking, maar als het erop aankomt trekt de bevolking een lijn naar buiten.'

Brommerraces

Als nieuwe burgemeester kreeg Plomp te maken met het dossier 'brommerraces'. Volgens de traditie rijden jongeren in Genemuiden op de nacht voorafgaand aan Koninginnedag op brommers door de straten van het stadje. De jongeren rijden op brommers zonder uitlaat om op die manier zoveel mogelijk lawaai te maken. 'De traditie van het rondrijden zonder uitlaat bestond al zo'n veertig jaar. Het is vergelijkbaar met de Luilaktraditie die in West-Friesland nog wel plaatsvindt in de zaterdagavond voor Pinksteren. De traditie bestond dus van oudsher vooral uit het maken van zoveel mogelijk lawaai.' Deze traditie veranderde al voor Plomps aantreden. Van een ludieke lawaai-actie werd het rijden zonder uitlaat van lieverlee een wedstrijd tussen opgevoerde brommers. 'In de loop der jaren werden de brommers ontdaan van hun motor en er werden motoren van 100 tot 150 Cc onder gehangen. Daar werden snelheden mee bereikt van 120 tot 140 km/u, terwijl de brommers ondeugdelijk waren, niet waren berekend op de zware motoren, remmen onvoldoende functioneerden en de berijders zonder helm en in beschonken toestand aan de ronde door Genemuiden deelnamen.'

De rondrit veranderde in de loop der jaren tot illegale straatraces. Deze races waren voor Plomp de spreekwoordelijke hete aardappel die hij bij zijn aantreden van zijn voorganger kreeg doorgeschoven. 'De gemeente Genemuiden wilde voorafgaand aan de herindeling niet tegen de brommerraces optreden. Men sprak uit dat de races op deze manier geen doorgang konden vinden, maar men trad niet op. Men heeft getracht in overleg met de jongeren de races in een gecontroleerde wedstrijd om te zetten, maar dat is niet gelukt. Men wilde gewoon zonder veiligheidsmaatregelen racen.'

Bij zijn aantreden trof Plomp dan ook een onhoudbare situatie aan die hij niet langer wilde tolereren. 'Het was op dat moment politiek gezien onverkooptbaar om de races doorgang te laten vinden op de oude manier. Vlak na de rampen in Enschede en Volendam voelde iedereen aan dat het risico gewoonweg te groot was. De gemeenteraad stond 100% achter mij om de races met opgevoerde brommers te verbieden. We besloten streng op te treden tegen iedereen die toch met een opgevoerde brommer op pad zou gaan.'

Molotovcocktails

De avond van 29 april 2001 verloopt vervolgens anders dan verwacht. Plomp heeft ter voorkoming van eventuele escalaties een noodverordening afgekondigd, waarin

de brommerraces nadrukkelijk worden verboden. Hij gaat die avond naar het crisiscentrum en houdt contact met de politie die een peloton ME-ers achter de hand houdt. Tegen twaalf uur 's avonds gaat het mis. In het centrum rond het oude gemeentehuis in Genemuiden breken rellen uit. 'Er waren brandjes en er werd met molotovcocktails gegooid. Opa's en oma's en vaders en moeders kwamen met dure BMWs en Mercedessen met een kofferbak vol stenen naar het Stadhuisplein voor de belagers van het gemeentehuis en de ME. Wat begon met een rel over de brommerraces mondde uit in een echte volksofstand. Het oude gemeentehuis liep grote schade op. De politie pakte die avond en nacht 23 mensen op.'

De rellen waren het begin van een lange, ellendige periode waar Plomp met het nodige ongeloof op terugkijkt. 'Zoals gesteld vervullen markante figuren in reformatorische gemeenschappen als Genemuiden een belangrijke gezagsrol. In Genemuiden is die rol weggelegd voor de heer Breman, zo ongeveer de machtigste man van Genemuiden en wel de ongekroonde koning van Genemuiden genoemd. Hij is oud-wethouder en directeur van een van de grootste ondernemingen van Genemuiden. Die meneer Breman stond op de bewuste nacht op het plein voor het stadhuis en heeft de mensen opgejuimd met kreten als 'steek het gemeentehuis in brand' en 'verzuip de burgemeester in het Veergat'. Dat blijft in zo'n nacht waarin de gemoederen verhit zijn niet zonder uitwerking. Mede door Bremans optreden en de invloed die hij binnen de gemeenschap heeft, is de relatie tussen mijzelf en de bevolking verstoord geraakt. Daarbij speelde mee dat Breman de brommerraces heeft aangegrepen om zijn woede te uiten over de herindeling, waar hij fel tegenstander van was. De races fungeerden slechts als katalysator voor de weerzin tegen de herindeling en het einde van Genemuiden als zelfstandige gemeente.'

In de dagen na Koninginnedag blijft het onrustig. De ME blijft in Genemuiden aanwezig en op diverse avonden komt het tot een treffen met de plaatselijke bevolking. Later die week wordt ook een werkplaatsje waar molotovcocktails worden bereid opgerold. 'Uiteindelijk zijn degenen die op de nacht voorafgaand aan Koninginnedag zijn opgepakt redelijk goed weggekomen. De rechter twijfelde met name aan het feit of de noodverordening wel duidelijk bekend was gemaakt.'

In de roerige dagen na Koninginnedag houdt Plomp op vier mei een toespraak bij het monument voor de gevallen van de Tweede Wereldoorlog. 'Ik heb in overleg met de politie en de gemeenteraad besloten dat ik, ondanks alle gebeurtenissen, bij de Dodenherdenking in Genemuiden aanwezig wilde zijn. Ik werd daarin gesteund door de voltallige raad. Vanwege alle spanningen werden mijn vrouw en ik met een grote limousine opgehaald en werden wij op weg naar de herdenking omringd door stevige bodyguards. Het heeft een surrealistisch, bijna filmisch beeld. Het was een tocht die ik van mijn leven niet zal vergeten. Terwijl wij ons op de stille omgang en de kranslegging richten zie je vanuit je ooghoek jongeren hard rondrennen, achterna gezeten door de politie.'

Terugkijkend gaf de beveiliging op het moment zelf wel een veilig gevoel, maar bleek op de lange termijn dat de beveiliging van Plomp door de bevolking vooral als een provocatie werd gezien. Het werd een nieuwe barrière in de steeds verder vertroebelende relatie tussen burgemeester en de plaatselijke bevolking.

Toespraak dodenherdenking

Niet alleen de beveiliging, maar ook de toespraak van de burgemeester valt bij een deel van de inwoners in verkeerde aarde. 'Ik had daar voor mijn gevoel een goede redevoering gehouden. Totdat iets gebeurt dat je nauwelijks voor mogelijk houdt. Er wordt bij de Officier van Justitie aangifte gedaan omdat de burgemeester de bevolking van Genemuiden ervan zou hebben beticht dat zij collaboreerden en alleen

tegen forse vergoedingen Joden wilden onderbrengen.' Vanaf dat moment beleeft Plomp alles in sneltreinvaart. 'In de dagen erna hebben bijna alle kranten in Nederland geschreven over wat ik in die toespraak zou hebben gezegd. Terwijl met de beste wil de tekst niet zo geïnterpreteerd kan worden. Ik heb met geen woord over collaboratie gerept. Gelukkig was het grootste deel van de gemeenteraad aanwezig geweest bij de herdenking, zodat daar in ieder geval geen twijfel kon bestaan over de precieze woorden die ik heb uitgesproken, noch over mijn intenties.'

De gevolgen van de toespraak maken voor Plomp helder hoe er onder de bevolking van Genemuiden inmiddels naar zijn positie wordt gekeken. 'Mijn vrouw is in gesprek geraakt met de voorzitter van het comité Genemuiden Zelfstandig, die achter de aangifte zat. Zij was niet voor rede vatbaar. Zij was zelf niet bij de herdenking aanwezig geweest, maar gaf mijn vrouw te kennen dat het voor Genemuiden beter zou zijn als ik zo gauw mogelijk zou vertrekken.' Kort na de aanklacht wordt Plomp door Justitie verhoord (weliswaar op zijn eigen kamer, maar toch...). Hij diende zich tegen de tegen hem ingediende aanklacht te verdedigen. In het kader van het onderzoek terzake heeft de politie diverse mensen gehoord. Duidelijk werd dat de aanklacht vals was en bestond uit louter verzinsels. De zaak werd geseponeerd. Maar het kwaad was geschied: het was als waarheid de wereld ingegaan. De vraag was hoe dit te pareren. 'De gemeenteafdeling communicatie ontraadde met kracht een mediaoffensief. Tegen Justitie heb ik gezegd, dat ik de zaak graag wilde omkeren en een klacht wilde indienen tegen hen die de valse aanklacht tegen mij hadden ingediend. Ik wilde de zaak tot op de bodem uitgezocht hebben, en, in de volle openbaarheid. Boven alles wilde ik voorkomen, dat het idee zou kunnen postvatten dat de zaak geseponeerd zou zijn, omdat justitie en burgemeester elkaar toch wel zouden afdekken en beschermen. De Hoofdofficier van Justitie was hier pertinent op tegen. Het ging zoals ik had gevreesd. De aanklacht tegen mij werd geseponeerd en in ingezonden brieven in diverse landelijke en regionale kranten werd vanuit Genemuiden gesuggereerd dat vriendjespolitiek hieraan ten grondslag lag en dat de hoge heren elkaar toch beschermen. Ik werd de burgemeester die zich er weer mooi tussenuit had weten te draaien.' Plomp is er van overtuigd dat de Hoofdofficier en Officier van Justitie in deze casus hebben gefaald. 'Ze hebben een burgemeester overgelaten aan de waan van een paar idioten. Ik ben daar nog steeds buitengewoon verontwaardigd over. Het heeft een ongewenste, reeds escalerende situatie verder verslechterd.'

Bedreigingen

Daarna breekt voor de burgemeester een emotievolle tijd aan. 'Dagelijks kwamen schriftelijk en telefonisch doodsbedreigingen binnen. De eerste weken heb ik dag en nacht politiebewaking gehad. Er zijn camera's opgehangen. Overdag reed ik in een huurauto, omdat mijn eigen auto bekend was en men had gedreigd om mij dood te rijden. Men reed achter het huis over het fietspad heen. De doodsbedreigingen zijn wel minder geworden maar het heeft nog zeker anderhalf jaar geduurd. Uiteindelijk ben ik als burgemeester van Zwartewaterland altijd in Staphorst blijven wonen, omdat ik mij daar veiliger voelde. Ik heb de overstap naar Zwartewaterland nooit meer gemaakt.' Plomp raakt zichtbaar geëmotioneerd als hij terugdenkt aan die vreselijke omstandigheden. 'Men zoekt het in dit soort gemeenschappen, net als in Staphorst, altijd in bedreigingen. Het zijn moeilijke gemeenschappen waarbij het individu zich altijd achter de groep verschuilt. Mijn kinderen zijn nu het huis uit maar hebben er indertijd vreselijk onder geleden. Je bent een gevangene in je eigen huis. Er komt een moment dat ook je vrouw gaat vragen of het niet beter is om een andere baan te zoeken. Maar financieel moet het op zo'n moment ook allemaal maar net kunnen.'

Terwijl de bedreigingen op het huisadres binnenkomen gaat ook de lastercampagne tegen de burgemeester door. 'Mensen kunnen je niet alleen raken met geweld maar zijn ook vindingrijk om je te kwetsen. Zo draag ik al mijn leven lang sjaaltjes en een ribbroek, maar dat biedt opeens stof voor nieuwe verhalen over de nieuwe burgemeester. Men roept opeens dat ribbroeken voor flikkers zijn en er worden vieze verhalen rondgestrooid. Er is geen vrouw op het stadhuis waar ik bij wijze van spreken niet het bed mee zou hebben gedeeld. Je kunt je er nauwelijks tegen wapenen, zeker wanneer de verhalen door anderen worden overgenomen en verder worden ingekleurd met smeuiige maar fictieve details. De vorige burgemeester liep bij voorkeur in driedelig door Genemuiden. Ik kan me de cultuuromslag dan ook wel voorstellen. Dat ik niet eerder ben gestopt is grotendeels te danken aan de gemeenteraad, die in alle situaties vierkant achter mij is blijven staan. Maar toch is het voor mij wel de reden geweest om na 20 jaar burgemeesterschap te denken *'het is welletjes'*.'

Homohuwelijk

Voor de inwoners van Genemuiden is het vervolgens koren op de molen wanneer de burgemeester in een interview laat doorschemeren dat hij geen tegenstander van het homohuwelijk is. 'Ik ben van beroep bestuurder, maar van origine criminoloog en theoloog en wordt vanuit die hoedanigheid ook met enige regelmaat gevraagd voor interviews. Mijn stelling dat ik niet tegen het homohuwelijk kon zijn omdat is in Genemuiden ingeslagen als een bom. Het bestuur van de SGP eiste van mij dat ik in de nieuwe gemeente Zwartewaterland het homohuwelijk zou verbieden. Het stond hen blijkbaar niet duidelijk voor de geest dat hun nieuwe burgemeester een ambtseed had afgelegd en zo'n verbod tegen de wet zou indruisen.' Nadat Plomp weigert het homohuwelijk te verbieden, doet het bestuur van de SGP wederom een beroep op hem om ook het carnaval in Hasselt, waar vanouds een deel van de bevolking katholiek is, te verbieden. 'Carnaval zou in de ogen van de SGP tot drankzucht, ontucht en verstoring van de openbare orde leiden. Aangezien er in het verleden nooit iets van is gebleken heeft ook het carnaval doorgang mogen vinden. Hasselt had al jaren het beleid dat op zondag geen carnaval werd gevierd om de reformatorische gemeenschap niet voor het hoofd te stoten. Desondanks was het moeilijk om duidelijk te maken dat ik de burgemeester van SGP'ers én carnavalvierders was. De teneur was immers gezet: in een reformatorische gemeenschap was ik een burgemeester die voor homo's was en carnaval wilde vieren. Ik was een flierefluiter. Als dat beeld zich eenmaal vastnestelt kun je het nauwelijks meer rechtzetten.'

Normalisatie

Om de situatie te normaliseren schakelt de gemeente de Stichting Maatschappij Veiligheid en Politie (SMVP) in om een plan van aanpak uit te werken. 'Op hun initiatief hebben we een groot aantal gesprekken gevoerd met de dominees, directeurs van scholen, mensen uit de politiek, mensen uit allerhande verbanden. Het waren redelijk zinvolle gesprekken, met uitzondering van de gesprekken met de predikanten van de Gereformeerde Gemeente en de Hervormde 'bonders'. Zij kwamen niet verder dan opmerkingen als 'we zullen er nog eens aandacht aan besteden in de Kerkbode' of 'we hebben er al uitgebreid aandacht aan besteed in de preek'. Ik heb ervaren dat gereformeerde bonders moeilijker zijn om mee te communiceren dan anderen. Men wil zich niet laten niet bereiken, want stel je voor dat je dan van een standpunt zouden worden afgebracht. Dat speelt gemeenschappen als Genemuiden en Staphorst veel sterker dan gemeenten die meer naar buiten toe zijn gericht.' Plomp is meer te spreken over de voetbalvereniging en de sportverenigingen. 'De voorzitter van de Sportclub

Genemuiden heeft een cruciale rol gespeeld om de spanningen te verlichten. De jeugd is uitgenodigd en de club is ermee in gesprek gegaan. Men heeft als club zijn verantwoordelijkheid genomen. Met hen zijn wij uiteindelijk tot de oplossing gekomen om het volgend jaar twee dingen te organiseren. Allereerst mag in de koninginnennacht met brommers zonder uitlaat worden gereden om veel lawaai te maken. Daarbij moeten de brommers voor het overige wel voldoen aan de regels die de wet stelt en mogen de berijders niet beschonken zijn. Er werden stewards aangesteld om één en ander in goede banen te leiden. Daarnaast werden op koninginnedag op het industrieterrein meer officiële brommersprints georganiseerd.'

Uit de serie van besprekingen werd duidelijk dat de totale onvrede in Genemuiden bestond uit de frustratie over de herindeling en de frustratie over de brommeraces slechts een afgeleide was. 'Bovendien werd duidelijk dat de problemen niet zozeer bij de jongeren lag, maar bij de ouders die hen opstookten. Zij botvierden hun ongenoegens via de jongeren op de gemeente. Dat verklaart ook de sympathisanten die op de avond zelf met kofferbakken vol met stenen kwamen aanrijden. Bij de ouderen bestond de gedachte dat Zwartsluis en Hasselt het geld opmaakten dat de oude gemeente Genemuiden in de loop der jaren had gespaard. Pas toen werd me helemaal duidelijk dat de rellen en de spanningen eigenlijk los stonden van de brommerrellen. Het ging om de cultuurveranderingen waar men tegenstribbelde. Werden in Genemuiden de vergunningen vroeger nog wel eens persoonlijk geregeld, in de nieuwe Zwartewaterlandse structuur moest het allemaal formeler en ambtelijker. Men kreeg het beeld dat alles veranderde maar niets verbeterde. In die context was ik de Kop van Jut. Via de jongeren werd de spanning opgevoerd en via diezelfde jongeren hebben wij de spanning weer van het dossier gehaald.'

Terugblik

Wanneer Tin Plomp terugblijkt op zijn ervaringen in Zwartewaterland, komen een aantal ervaringen naar boven die in zijn optiek relevant zijn om met collega's te delen. 'Twee jaar geleden is burgemeester Postma uit Midden-Beemster¹ gepromoveerd op het onderwerp van gemeentelijke herindelingen. Hij doet in zijn proefschrift onder meer de aanbeveling om uit te kijken naar een nieuw management en niemand uit het oude management over te nemen. Dat is in Zwartewaterland niet gebeurd. De vraag is of dat zo verstandig is geweest, omdat het intern tot scheve gezichten heeft geleid en de spanningen tussen de verschillende gemeenschappen van Hasselt, Zwartsluis en Genemuiden daarmee zijn versterkt.'

Daarnaast waarschuwt Plomp collega-burgemeesters ook voor loyaliteitsconflicten bij medewerkers. 'De gemeenschap van Genemuiden is een hechte gemeenschap. Wanneer een dergelijke gemeenschap zich tegen het gemeentebestuur keert, kunnen ambtenaren in een loyaliteitsconflict komen tussen het bestuur enerzijds en de eigen sociale omgeving anderzijds. Onder crisismoments kunnen spilfuncties als de gemeentesecretaris, ambtenaar openbare orde en veiligheid of de voorlichter onder druk komen te staan, als de ambtenaren zelf uit de kern komen waar de moeilijkheden heersen. Om dergelijke conflicten te voorkomen, kan het in sommige situaties zinvol zijn om tijdelijk krachten van buiten de gemeente in te huren of een tijdelijk beroep te doen op provinciale afdelingen.'

1 E. Postma, *Leren van een gemeentelijke herindeling*, Rotterdam: *Millpress*, 2002.

Plomp heeft de relatie met de Commissaris van de Koningin van de provincie Overijssel als collegiaal, vriendschappelijk en bijzonder nuttig ervaren. 'Vroeger stond de Commissaris van de Koningin als een soort *pater familias* boven de burgemeesters. Ik heb ervaren dat hij naast mij stond, als een gelijke.' Met zijn voorganger in Genemuiden heeft Plomp daarentegen nauwelijks contact gehad. 'Bij de overgang van burgemeesters vindt uiterst zelden een goed gesprek plaats. Men vindt het niet *comme il faut* om – zoals op de ministeries gebruikelijk is - een overgangsdossier op te stellen. Men wordt geacht zelf achter de problemen te komen. Het is niet gebruikelijk, maar het zou naar mijn mening wel een toegevoegde waarde hebben om vroegtijdig sociale spanningen in een gemeente te kunnen signaleren.'

Resumerend is Plomp door de brommerrellen nog meer overtuigd geraakt van het nut en de noodzaak van de vele herindelingen die inmiddels in Nederland hebben plaatsgevonden. 'In kleine gemeenschappen wil men nog wel eens makkelijk omgaan met regels en vergunningen. Kennis van en kennis met willen dan wel eens rol spelen, en daarmee ontstaat kans op willekeur. De kleine afstand van bestuurder tot bestuurde maakt het er ook niet altijd makkelijker op. Laat de gemeente dan maar groter worden met meerdere kernen. Dan zijn rechtvaardigheid, rechtzekerheid en rechtsgelijkheid beter gewaarborgd dan in de eenkernige gemeente.'